

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра загальної та соціальної психології і соціології

СИЛАБУС

Вибіркової навчальної дисципліни підготовки бакалавра
**«ТРЕНІНГ ПСИХОЛОГІЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ ТА МІЖКУЛЬТУРНИХ
КОМУНІКАЦІЙ»**

галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітні програми «Психологія», «Практична психологія»

Силабус навчальної дисципліни
для денної та заочної форм навчання

Луцьк
2020

Силабус вибіркової навчальної дисципліни № 8 **«Тренінг психології толерантності та міжкультурних комунікацій»** підготовки бакалавра денної та заочної форми навчання, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія, освітні програми «Психологія», «Практична психологія».

Розробник: Кихтюк О. В., кандидат психологічних наук, доцент

Програма навчальної дисципліни «Тренінг психології толерантності та міжкультурних комунікацій» затверджена на засіданні кафедри загальної і соціальної психології та соціології

протокол № 1 від 15. 09. 2020 року

Завідувач кафедри: _____ Лазорко О. В.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни **«Тренінг психології толерантності та міжкультурних комунікацій»** схвалений науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки

Кихтюк О. В.©

Прізвище, ініціали., 2020 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1. (денна форма навчання) та таблиці 2 (заочна форма навчання), таблиця 3 (заочна форма навчання на базі молодшого спеціаліста).

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія, освітні програми «Психологія», «Практична психологія»	Вибіркова № 8
Кількість годин/кредитів _180_/_6_		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр 6 ий
		Лекції <u>28</u> год.
		Практичні (семінарські) 28 год. Лабораторні 28 год. Індивідуальні <u> </u> - <u> </u> год.
		Самостійна робота <u>88</u> год.
ІНДЗ: немає		Консультації <u>8</u> год.
Форма контролю: залік		
Мова навчання: українська		

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки, спеціальність 053 Психологія, освітні програми «Психологія», «Практична психологія»	Вибіркова
		Рік навчання <u>3</u>
Кількість годин/кредитів <u>180</u> / <u>6</u>		Семестр <u>6</u> ий
		Лекції <u>12</u> год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) <u>12</u> год. Лабораторні <u>10</u> год. Індивідуальні _____ год.
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові **Кихтюк Оксана Василівна**

Науковий ступінь *кандидат психологічних наук*

Вчене звання *доцент*

Посада *доцент кафедри загальної і соціальної психології та соціології*

Контактна інформація **+38 095 818 5048; kyhtuik@gmail.com**

Дні занять: вівторок

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. **Анотація до курсу:** у наш час посилюється міжкультурна комунікація, спілкування людей, котрі належать до різних етнічних, національних, лігвокультурних спільнот, тому потреба в психології толерантності зростає в силу необхідності досконало висловлюватися, чути іншого, розуміти та адекватно інтерпретувати певні вербальні та невербальні смисли, будувати взаємовідносини на паритетних засадах, шляхом конструктивного діалогу.

2. **Пререквізити:** навчальна дисципліна «Тренінг психології толерантності та міжкультурних комунікацій» спрямована на інтеграцію та вдосконалення академічних та практичних знань із різних міждисциплінарних наук, таких як «Філософія», «Культурологія», «Світові релігії», «Педагогіка», «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Етнопсихологія» та інші. Вона сприятиме виробленню умінь та навичок необхідних у професійній діяльності майбутнього психолога, культуролога, працівника туристичної сфери, соціального працівника, історика, політолога, міжнародника враховуючи усі глобалізаційні процеси сучасності, євроінтеграцію, міжкультурний та академічний обмін.

3. **Метою** є навчитися та вдосконалити знання з основ спілкування, психологічної взаємодії на умовах толерантності та безконфліктності; розуміти та розпізнавати соціальні та етнічні стереотипи; усвідомити міжкультурні розбіжності крізь призму українського світобачення; сформувані практичні уміння та навички вирішення суперечностей, профілактики непорозумінь та конфліктів,

особливо в перспективі роботи у міжнародних компаніях, налагодження міжнаціональних контактів.

4. **Завдання** навчальної дисципліни є сформувані знання та компетентність у таких питаннях як психологія та педагогіка толерантності; уміння безконфліктної взаємодії, медіації та вирішення конфліктів; навички міжкультурної комунікації; професійного спілкування; вироблення знань та умінь асертивності; міжособистісної взаємодії на принципах толерантності; психодіагностика та психологічне консультування особистості з основ толерантності, профілактики булінгу, мобінгу; допомога у вирішенні конфліктів, зокрема психопрофілактика встановлення упереджень, стереотипів, різних форм дискримінацій.

5. Компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики.
- СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

1. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиць для денної та заочної форми відповідно.

Таблиця 3

ДФН

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак./Л абор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Психологія та педагогіка толерантності						
Тема 1. Історико-філософські аспекти феномену толерантності		2	2	6		
Тема 2. Толерантність в психологічному аспекті		2	2	5		
Тема 3. Психологічні особливості становлення толерантної особистості		2	2	5		
Тема 4. Психологічна характеристика рівнів терпимого, толерантного та нетерпимого ставлення		2	2	5		
Тема 5. Психологічна діагностика толерантності/ інтолерантності особистості		2	2	5		
Тема 6. Толерантність як психофізіологічна стійкість особистості		2	2	6		
Тема 7. Психологічні механізми		2	2	2		

розвитку толерантності						
Разом за модулем 1	50	14	14/14	44	6	
Змістовий модуль 2. Психологія міжкультурної комунікації						
Тема 8. Психологічні аспекти міжетнічного та міжкультурного спілкування		2	2	5		
Тема 9. Перцептивні, комунікативні та інтерактивні психологічні властивості міжетнічного спілкування		2	2	5	2	
Тема 10. Міжособистісні стосунки та регулятивна сторона міжкультурної комунікації		2	4	5		
Тема 11. Психологічні особливості розв'язання конфліктів в міжкультурній комунікації		2				
Тема 12. Етнічна ідентичність та її вплив на формування міжособистісних стосунків		2	2	5	2	
Тема 13. Розуміння та визначення типу культури. Мова та культура, невербальне спілкування.		2	2	5	2	
Тема 14. Мови і культури світу в психологічній єдності відмінностей		2	2	5		
Разом за модулем 2	44	14	14\14	30	6	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР 1+ МКР 2)						30+30+60
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	84	28	28/28	88	8	

Таблиця 4

ЗФН

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак./Л абор.	Сам. роб.		*Форма контролю/
--------------------------------------	---------------	-------------	--------------------------	------------------	--	-------------------------

					Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Психологія та педагогіка толерантності						
Тема 1. Історико-філософські аспекти феномену толерантності		2	2	6		
Тема 2. Толерантність в психологічному аспекті		2	2	5		
Тема 3. Психологічні особливості становлення толерантної особистості		2	2	5		
Тема 4. Психологічна характеристика рівнів терпимого, толерантного та нетерпимого ставлення		2	2	5		
Тема 5. Психологічна діагностика толерантності/ інтолерантності особистості		2	2	5		
Тема 6. Толерантність як психофізіологічна стійкість особистості		2	2	6		
Тема 7. Психологічні механізми розвитку толерантності		2	2	2		
Разом за модулем 1	50	14	14/14	44	6	
Змістовий модуль 2. Психологія міжкультурної комунікації						
Тема 8. Психологічні аспекти міжетнічного та міжкультурного спілкування		2	2	5		
Тема 9. Перцептивні, комунікативні та інтерактивні психологічні властивості міжетнічного спілкування		2	2	5	2	
Тема 10. Міжособистісні стосунки та регулятивна сторона міжкультурної комунікації		2	4	5		
Тема 11. Психологічні особливості розв'язання конфліктів в міжкультурній комунікації		2				
Тема 12. Етнічна ідентичність та її вплив на формування		2	2	5	2	

міжособистісних стосунків						
Тема 13. Розуміння та визначення типу культури. Мова та культура, невербальне спілкування.		2	2	5	2	
Тема 14. Мови і культури світу в психологічній єдності відмінностей		2	2	5		
Разом за модулем 2	44	14	14\14	30	6	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота (МКР 1+ МКР 2)						30+30+60
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	84	28	28/28	88	8	

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання:

Опрацювати додаткову літературу до курсу:

1. Авидон И. Тренинги взаимодействия в конфликте. Материалы для подготовки и проведения. / Ирина Авидон, Ольга Гончукова. – СПб. : Речь, 2008. – 192 с. – (Психологический тренинг).
2. Адлер А. Практика и теория индивидуальной психологии / Альфред Адлер ; [пер. с англ. А. Боковинова]. – М. : Академ. Проект, 2007. – 240 с. – (Психологические технологии).
3. Адлер А. Стиль жизни / А. Адлер ; [пер. с англ.] // Психология индивидуальных различий / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтера, В. Я. Романова. – М. : ЧеРо, 2000. – С. 98 – 106.
4. Адорно Т. [Исследование авторитарной личности](#). / Т. Адорно. — М. : Серебряные нити, 2001. — 416 с.
5. Актуально, толерантність! : Зб. ст. / За ред. Я. Пилинського. – К. : Стилос, 2008. – 48 с.
6. Алексеева Е. В. Психологические основы толерантности учителя / Е. Е. Алексеева, С. Л. Братченко // Монологи об учителе. – СПб. : СПбАППО, 2003. – С. 165 – 172.

7. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Ананьев. – [3 изд.]. – М. : Харьков ; СПб. : Питер, 2001. – 282 с. : ил. – (Мастера психологии).
8. **Андреева Г. М.** Социальная психология : учебник / Г. М. Андреева. – [5-е изд., испр. и доп.]. – М. : Аспект Пресс, 2006. – 363 с.
9. Арендт Х. Скрытая традиция: Эссе / Ханна Арендт; [пер. с нем. и англ. Т. Набатниковой, А. Шибаровой, Н. Мовниной]. – М. : Текст, 2008. – 221 с.
10. Аристотель. Сочинения : В 4 т. / [пер. с древнегреч.] ; общ. ред. А. И. Доватура. – М. : Мысль, 1983. – Т. 4. – 830 с.
11. Арцишевський Р. А. Особа і суспільство / Р. А. Арцишевський, С.О.Бондарук, В. І. Бортников. – Київ, Ірпінь: ВТО "Перун", 1997. – 352 с.
12. Асмолов А. Г. На пути к толерантному сознанию / А. Г. Асмолов. – М. : Смысл, 2000 – 255 с.
13. Асмолов А. Г. Слово о толерантности / А. Г. Асмолов // Век толерантности: Научно-публицистический вестник, 2001. – Вып. 1. – С. 4 – 7.
14. Асмолов А. Г. Практическая психология и проектирование вариативного образования в России: от парадигмы конфликта – к парадигме толерантности / А. Г. Асмолов // Вопросы психологии. – № 3. – 2003. – С. 3.
15. **Асмолов А. Г.** Психология личности : культурно-историческое понимание развития человека / Александр Асмолов. – [3-е изд. испр. и доп.] – М. : Смысл : Академия, 2007. – 528 с.
16. Асмолов А. Г. Историко-эволюционная парадигма конструирования разнообразия миров: деятельность как существование / А. Г. Асмолов // Вопросы психологии. – 2008. – № 5. – С. 3 – 11.
17. Асмус В. Ф. Античная философия / В. Ф. Асмус. – М. : Высш. шк., 2001. – 400 с.
18. Балашов Л. Е. Практическая философия. / Л. Е. Балашов. – М. : МЗ –Пресс, 2001. – 320 с.
19. Бандура А. Теория социального научения / А. Бандура. – СПб. : Евразия, 2000. – 319 с.
20. Баронин А. С. Этническая психология / А. С. Баронин – К. : Тандем, 2000. – 116 с.
21. Бахтин М. М Эстетика словесного творчества / М. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 423 с.
22. Берковец Л. Агрессия : причины, последствия и контроль / Леонард Берковец. – СПб. : прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. – 510 с. – (Психология – лучшее).
23. Берн Э. Игры, в которые играют люди : психология человек. взаимоотношений ; Люди, которые играют в игры : психология человек. судьбы : [пер. с англ.] / Эрик Берн. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 2004. – 480 с. : ил. – (Популярная психология).
24. Бех І. Д. Виховання особистості : Сходження до духовності : Наук. Видання. / Бех Іван Дмитрович. – К. : Либідь, 2006. – 272 с.
25. Библер В. С. Михаил Михайлович Бахтин, или Поэтика и культура. / В. С. Библер. – М. : Прогресс, 1991. – 176 с.
26. Бичко О. В. Профілі Української ідентичності. Соціально-психологічний аналіз: [монографія] / Олександр Васильович Бичко – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 281 с.
27. Біблія. Книги Священнаго Писанія Ветхаго и Новаго завѣа // 1-е издательство Института перевода Библии – «Издательство Б. Геце», 1939. – 1176 с.
28. Божович Л. И. Психическое развитие школьника и его воспитание. / Л. И. Божович, Л. С. Славина. – М. : Знание, 1979. – 96 с.
29. **Божович Л. И.** Личность и её формирование в детском возрасте / Л. И. Божович. — СПб. : Питер, 2008. — 400 с. : ил. — (Мастера психологии).
30. Бойко В. В. Энергия эмоций. / В. В. Бойко. – Спб. : Питер, 2004. – С. 204 – 221.

Розробити соціально-психологічний тренінг чи програму розвитку толерантності особистості, соціологічної групи використовуючи рекомендовану літературу до навчальної дисципліни, зміст лекцій.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Вимоги викладача:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність студента під час практичних та лабораторних занять;
- своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
- виконання модульних контрольних завдань;
- відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях;

Не допустимо:

- пропуск занять без поважних причин;
- запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при необхідності виконання певних завдань, передбачених навчальною дисципліною);
- порушення дисципліни;
- списування та плагіат.

Специфіка викладання курсу полягає у використанні двох видів контролю: поточного і підсумкового.

Поточний контроль включає в себе:

- тестування – така форма контролю дозволяє перевірити загальну підготовку студентів до кожного заняття, проводяться регулярно на вибірковій основі;
- опитування – проводиться з метою виявлення вміння студентами оперувати вчитаним викладачем матеріалом, відповідати на додаткові питання, проводиться регулярно на вибірковій основі;
- самостійна робота – така форма контролю дозволяє виявити вміння чітко, логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння працювати самостійно

Поточний контроль (max=40 балів)				Модульний контроль (max=60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
ЗМ1-ЗМ2		ЗМ3-ЗМ4		МКР 1- 2	МКР 3; 3-4	
Т 1-10	Лаб 1-8	Т 11-20	Лаб 9-16			
10	10	10	10	30	30	100 балів

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагиат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програма Kahoot).

Політика щодо дедлайнів та перескладання роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАЛІКУ

1. Історико-філософський аспект розуміння феномену толерантності
2. Соціально-педагогічні умови формування толерантності
3. Толерантність у концепціях психології особистості
4. Форми соціальної групової толерантності
5. Толерантна особистість в гуманістичній психології Г. Олпорта, К. Роджерса
6. Закономірності психолого-педагогічної взаємодії на принципах толерантності

7. Характеристика етнічно толерантної особистості
8. Толерантність як властивість української ментальності
9. Комунікативна толерантність, форми, діагностика
10. Професійна толерантність як умова успішної діяльності психолога
11. Авторитарна особистість за Т. Адорно
12. Формування та закріплення стереотипів у суспільстві, свідомості людини
13. Інтолерантність, визначення, форми.
14. Толерантність як настанова
15. Толерантність як загальнолюдська цінність
16. Толерантність як спосіб безконфліктної взаємодії
17. Психологія міжкультурного/етнічного спілкування
18. Перцептивна сторона етнічного спілкування
19. Комунікативна сторона етнічного спілкування
20. Інтерактивна сторона етнічного спілкування
21. Психологія міжкультурних відносин
22. Регулятивна сторона міжкультурної взаємодії
23. Психологічні особливості асертивної взаємодії
24. Використання толерантної взаємодії в медіації при вирішенні конфліктів
25. Толерантність до невизначеності як умова стресостійкості
26. Взаємозв'язок толерантності та ідентичності особистості
27. Ксенофобія, форми, дискримінація, причини.
28. Методи, методики діагностики та розвитку толерантності.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

ОСНОВНА:

1. Грива О. А. Соціально-педагогічні основи формування толерантності у дітей і молоді в умовах полі культурного середовища: [монографія] / Ольга Анатоліївна Грива. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2005. – 228 с.
2. Грива О. А. Толерантність в процесі становлення молоді в умовах полі культурного середовища: автореф. дис. на здобуття ступеня доктора філософських наук / О. А. Грива; АПН України, Ін-т вищої освіти. – К., 2008. – 32 с.
3. Гришина Н. В. Психологія конфлікту. / Н. В. Гришина. – СПб. : Питер, 2005. – 464 с. : ил. – (Серія «Мастера психологии»).
4. Кихтюк О. В. Психолінгвістична експертиза феномена етнічної толерантності як протидія ксенофобії / О. В. Кихтюк // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка. – Т. X, Ч.1. – К., 2008. – С. 204 – 210.
5. Кихтюк О. В. Психологічні особливості прояву толерантності до іноземних студентів у процесі їх професійної підготовки / О. В. Кихтюк // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції „Професійна психологія: реалії та перспективи розвитку” (22–23 лютого 2008 року). – Луцьк. : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. – С. 97 – 101.
6. Кихтюк О. В. Теоретичні аспекти вивчення міжетнічної толерантності / О. В. Кихтюк // Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів „Волинь

- очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє” (18–19 квітня 2008р.) У 2-х т. – Луцьк. : РВВ „Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – Т. 1. – С. 143 – 144.
7. Кихтюк О. В. Толерантність як властивість української ментальності / О. В. Кихтюк // Психологія сьогодні: взгляд современного студента: материалы третьей междунар. студ. науч.-практ. конф. по психологии, Брест, 12 мая 2008 г. / Брест. гос. ун-т им. А. С. Пушкина, Каф. психологии развития; редкол.: И. Е. Валитова, д. Э Синюк. – Брест. : БрГУ, 2008. – С. 50.
 8. Кихтюк О. В. Цінність феномену толерантності у формуванні особистості / О. В. Кихтюк // Психологічні перспективи. Випуск 11 / Луцьк. : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – Т. 1. – С. 136 – 145.
 9. Кихтюк О. В. Етнічна толерантність як складова актуального етнопсихологічного статусу особистості / О. В. Кихтюк // Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка, В. Д. Потапової. – Т. XV, част. 1. – К., 2008. – С. 334 – 339.
 10. Кихтюк О. В. Актуальність формування толерантності у сучасного молодого покоління / О. В. Кихтюк // Психологічні проблеми сучасності: Тези VI науково-практичної конференції студентів та молодих вчених. Львів, 14 – 15 травня 2009 року. – Львів, 2009. – С. 47 – 48.
 11. Кихтюк О. В. Експериментальна програма розвитку толерантності у студентської молоді Волинського регіону / О. В. Кихтюк // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє» (13 – 14 травня 2009 року): У 3 – х т. – Луцьк. : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – Т. 1. – С. 123 – 124.
 12. Кихтюк О. В. Концептуальна модель етнічно толерантної особистості / О. В. Кихтюк // Психологічні перспективи. – Випуск 15. – Луцьк. : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – С. 82 – 93.
 13. Кихтюк О. В. Оксфордські дебати як ефективний соціально-психологічний тренінг формування толерантності / О. В. Кихтюк // Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / За ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. – К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Т. 8, Вип. 6. – С. 112 – 121.
 14. Кихтюк О. В. Проблема міжетнічної толерантності як риси особистості / О. В. Кихтюк // Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка. Т. XI., частина 1. – К., 2009. – С. 204 – 212.
 15. Кихтюк О. В. Експериментальна програма з формування етнічної толерантності у студентської молоді / О. В. Кихтюк // Соціальна психологія. – К. : Вид-во Українського центру політичного менеджменту. – 2010. – № 1. – С. 152 – 161.
 16. Кіссе А. Майбутнє етнічних конфліктів / А. Кіссе // Наукові записки. К. : – ІПі ЕНД, 2006. – Вип. 30, Кн. 1. – С. 196 – 205.
 17. Клепцова Е. Ю. Психология и педагогика толерантности: учебное пособие для слушателей системы дополнительного профессионального педагогического образования. / Клепцова Елена Юрьевна – М. : Академический Проект, 2004. – 176 с. – (Gaudeamus).
 18. Клоков Д. Н. Развитие этнической толерантности личности в многонациональном коллективе : дис. канд психол. наук : 19. 00. 13 / Клоков Денис Николаевич. – Тамбов. – 2005 – 266 с.
 19. Кожухарь Г. С. Формы межличностной толерантности: критериальные признаки и особенности / Г. С. Кожухарь // Психологический журнал. – 2008. – Том 29. – № 3. – С. 30 – 40